

MIDWINTERFLORA

Jelle van Dijk

Voor velen in de regio roept het woord Midwinterflora associaties op met een hal vol bloeiende tulpen, narcissen en hyacinten. In de afgelopen twee winters liet de CNB (Coöperatieve Nederlandse Bloembollencentrale) het echter afweten een dergelijk festijn te organiseren. De Midwinterflora van 7-10 januari 2014 is en blijft de laatste van een lange reeks van bijna 30 bloemententoonstellingen in januari.

Stichting FLORON, de organisatie waarin alle verenigingen op het gebied van onze wilde flora samenwerken, is eind 2014 gestart met een midwinter onderzoek naar bloeiende planten. Dat was zo'n succes, dat deze Plantenjacht - met deze kreet heeft FLORON de publiciteit gezocht - tijdens de laatste jaarwisseling herhaald werd. Gestimuleerd door het uitzonderlijk zachte weer deden ruim 1000 floristen, verspreid over heel Nederland, met dit onderzoek mee. Daarvoor golden de volgende spelregels: tel gedurende een wandeling van één uur alle bloeiende planten die je ziet en doe dat in de periode 25 december 2015 - 5 januari 2016.

Eigenlijk wel jammer dat daarbij ook planten, bomen en struiken in tuinen en plantsoenen mochten worden opgeschreven. Hierdoor zijn de lijstjes minder goed met elkaar te vergelijken.

Voor de bloei van planten is van belang dat er over een langere periode milde temperaturen heersen. Dat was in de weken voor de Plantenjacht zeker het geval. September en oktober waren nog wat aan de koude kant met gemiddelden iets onder de normale temperatuur. Maar november was bijzonder zacht met een gemiddelde in De Bilt van 9,9 graden (normaal 6,7 graden), gevolgd door een superzachte decembermaand met 9,6 graden (normaal 3,7 graden).

In het verslag van FLORON (zie www.floron.nl) is te lezen dat er 735 bloeiende soorten zijn genoteerd. Dat is een kwart van het aantal soorten dat in Nederland groeit! Het gemiddelde aantal per deelnemer bedroeg dit jaar 16 soorten, tegen 10 soorten de vorige keer.

Zelf voerde ik een telling uit op 27 december in en rond Noordwijk-Binnen. Daarbij noteerde ik 58 bloeiende soorten. De meeste soorten zie je in de winter op braakliggende terreinen, zoals aan de Losplaatsweg, bij het nieuwe zwembad en in de wijk Boechorst. Hierna hield ik nog een telling op het terrein van Willem van den Bergh (18 soorten) en een telling langs de Duinweg (20 soorten). Als ik uit deze tellingen de dubbeltellingen

schrap, bedraagt het aantal bloeiende soorten in en rond Noordwijk 72.

Bij die bloeiende planten zijn drie groepen te onderscheiden:

A. ALTIJD BLOEIERS

Deze soorten zie je eigenlijk in elke winter zonder vorstperiode wel bloeien. Pas bij langdurige vorst bezwijken ze en sterven af. Het gaat hier om soorten als Madelief, Kleine brandnetel, Klein kruiskruid, Paardenbloem, Grote ereprijs, Herderstasje, Kropaar, Paarse dovenetel en Straatgras.

B. DOORBLOEIERS

Er zijn nogal wat soorten die doorgaan met bloeien zolang het niet al te koud wordt. Eén of enkele dagen met nachtvorst overleven ze doorgaans wel. Tot deze groep behoren vrijwel jaarlijks soorten als Dagkoekoeksbloem, Witte dovenetel, Duizendblad, Reukeloze kamille, Gewone berenklauw, Fluitenkruid, Gewoon biggenkruid, Gewone melkdistel, Gekroesde melkdistel, Stinkende gouwe, Rode klaver en Canadese fijnstraal.

Door het extreem zachte weer waren er deze keer veel meer doorbloeiers dan anders. Opvallende soorten daarbij waren Keizerskaars, Beemdtkroon, Geel nagelkruid, Reigersbek, Franse silene, Grote klaproos, Gewone ossentong, Overblijvende ossentong, Muurganzenvoet, Rankende duivenkervel, Rond wintergroen en Gewoon knoopkruid.

C. VROEGBLOEIERS

Onder vroegbloeiers verstaat FLORON soorten die voor 1 juni geheel zijn uitgebloeid. Dat zijn dus de echte voorjaarsbloeiers. De opvallendste soort in deze categorie was ditmaal het Speenkruid. Al half december waren er tientallen gele bloemetjes langs de Offemweg te zien, spoedig gevolgd door bloeiende plantjes op andere beschutte plaatsen. Het Klein hoefblad vond ik niet in Noordwijk, maar wel op een bouwterrein in Spijkenisse. De eerste bloeiende Sneeuwkllokjes waren even na Nieuwjaar te zien naast de boerderij van Gé Warmerdam in het Langeveld. In de Noordduinen kwam begin januari al een Rode ribes in bloei. Bijzonder was ook de Gewone brem op Nieuw-Leeuwenhorst, die tientallen bloemen liet zien. In de gemeentelijke bermten bloeiden eind november al enkele narcissen, gevolgd door gele krokussen eind december. Langs het Schie stond eind december de Boerenjasmijn in bloei.

Een bericht in de krant van 8 februari vermeldde dat veel planten zo'n zes weken eerder in bloei zijn gekomen dan gemiddeld over de laatste 20 jaren. Dat lijkt mij wat overdreven. Niet overal bloeide het Speenkruid al in december en bij het Fluitenkruid en andere soorten ging het maar om enkele planten die in bloei kwamen. Maar hoe het ook zij, een winter waarin je nog vrijwel elke dag kunt botaniseren, is toch wel bijzonder.

Dagkoekoeksbloem

Gekroesde melkdistel